

ارزیابی حقوق بشری و اخلاقی حضانت در نظام

حقوقی ایران

نویسند

مریم خلیفه پور

مهدی راضی

سرشناسه	: خلیفه پور میانجی، مریم، ۱۳۶۸-
عنوان قراردادی	: ایران، قوانین و احکام Iran. Laws, etc
عنوان و نام پدیدآور	: ارزیابی حقوق بشری و اخلاقی حضانت در نظام حقوقی ایران/نویسنده مریم خلیفه پور، مهدی راضی.
مشخصات نشر	: تهران: نیک ورزان، ۱۳۹۷.
مشخصات ظاهری	: ۱۲۸ ص.
شابک	: ۱۵۰۰۰۰ ریال ۸-۸۱۴-۹۹۸۱۴-۶۳۳-۹۷۸:
وضعیت فهرست	: فیبا
نویسی	
موضوع	: حضانت فرزندان -- ایران
موضوع	: Custody of children -- Iran
موضوع	: حضانت فرزندان (فقه)
موضوع	: Custody of children (Islamic law)
موضوع	: کودکان -- ایران -- سرپرستی
موضوع	: Child rearing -- Iran
موضوع	: حقوق کودک -- ایران
موضوع	: Children's rights -- Iran
شناسه افزوده	: راضی، مهدی، ۱۳۶۸-
رده بندی کنگر	: ۵/۵ KMHC الف/خ ۴/ ۱۳۹۷
رده بندی دیویی	: ۳۴۶/۵۵۰۱
شماره کتابشناسی	: ۵۵۱۱۷۹۷
ملی	

ارزیابی حقوق بشری و اخلاقی حضانت در نظام حقوقی ایران

نویسندگان: مریم خلیفه پور و مهدی راضی

ناشر: انتشارات نیک ورزان

چاپ اول: ۱۳۹۷

شمارگان: ۵۰۰ نسخه

قیمت: ۱۵۰۰۰ تومان

شابک: ۹۷۸۶۳۳۹۹۸۱۴۸۱

فهرست مطالب

مقدمه

فصل اول - تحلیل مفهومی - ماهیت حقوقی

گفتار اول - تعاریف و گونه شناسی

مبحث اول - تعریف حضانت

مبحث دوم - تعریف طفل

مبحث سوم - انواع حضانت

گفتار دوم - ماهیت حضانت

مبحث اول - ماهیت حقوقی

مبحث دوم - ماهیت فقهی

مبحث سوم - ماهیت اخلاقی - حقوق بشر

گفتار سوم - شرایط حضانت

مبحث اول - موارد سلب حق حضانت

مبحث دوم - شرایط صاحب حق حضانت

مبحث سوم - مدت حضانت

مبحث چهارم - پایان حضانت

مبحث پنجم - اجرت حضانت

مبحث ششم - مراحل حضانت

فصل دوم - حقوق و تکالیف

گفتار اول - حقوق و تکالیف کودک

مبحث اول - در قبال شخص عهده دار سرپرستی (حاضن)

مبحث دوم - در قبال شخص غیر عهده دار سرپرستی (غیر حاضن)

گفتار دوم - حقوق و تکالیف شخص عهده دار سرپرستی (حاضن)

مبحث اول - حقوق

مبحث دوم - تکالیف

گفتار سوم - حقوق و تکالیف شخص غیر عهده دار سرپرستی (غیر حاضن)

مبحث اول - حقوق

مبحث دوم - تکالیف

نتیجه گیری

فهرست منابع و مآخذ

www.ketaboo.ir

در تحقیق پیشرو قصد نگارنده بر این می‌باشد که قوانین و مقررات مربوط به باب حضانت در نظام حقوقی کشورمان را از منظر موازین اخلاقی، حقوق بشری مخصوصاً اخلاق حق مدار بررسی نموده و مورد ارزیابی و نقادی قرار دهد در واقع قصد بر این است که، قوانین را نه از منظر یک حقوقدان و دید درون حقوقی بلکه از منظر یک فیلسوف و از نگاه برون حقوقی ارزیابی نماید و فی الواقع به جهت وسعت فلسفه حقوق و وجود اندیشه های گوناگون فلسفی ارزیابی را به حوزه اخلاق و حقوق بشر محدود شده یعنی همان اخلاق حق مدار یا حقوق اخلاقی بنیادین بشر.

لذا ابتدا قوانین موجود در باب حضانت را از این منظر بررسی نموده و سپس به سمت تضمین و حمایت از حقوق مزبور که همان تحقق اخلاق حق مدار است جهت گیری نماید. در واقع در این رویکرد فرد به دلیل اسان کردن خطر اخلاقی دارای حقوق و تکالیفی است و این حق ها باید در نظام حقوقی منعکس و ابتدا به جهت های حقوقی شوند و حال چون ممکن است این انعکاس به دلایل زمانی و مکانی و اجتماعی فرنگی و صورت نگرفته باشد ما به بررسی حول این محور می‌پردازیم، که در واقع، تفکیک میان حق اخلاقی و حق حقوقی و نگاه به حق به عنوان برگی برنده است.

لذا در این میان به مواد موجود در باب حضانت در قانون مدنی و سایر قوانین مربوطه کشورمان پرداخته و مباحث مرتبط با آن مثل: سن بلوغ و حضانت دختران و پسران و خروج از سن حضانت و نیز تربیت طفل و حدود آن و همچنین نفقه دوران حضانت و اجرت آن و حق ملاقات و همچنین مباحثی چون موارد سقوط و سلب حضانت والدین به جهت مختلف چون جنون و ازدواج و یا ضمانت اجراهای موجود برای والدین سهل انگار و ممتنع و دست آخر حوادسی مختلف. مگر را بررسی می‌نماییم و سپس همین مباحث را از منظر فقهی مورد مذاقه و بررسی قرار خواهیم داد. هم بد گسترده تری با توجه به این که قوانین کشورمان مبتنی بر حقوق اسلام و متأثر از قوانین شرع بود، نه بیان شده و هم از راه حل ها و نگرش های فقهی در زمینه مورد بحث آگاه شویم و در پایان پای اخلاق و حقوق بشر را به میان می کشیم تا در خاتمه بحث از این سه نظام، چالشی قیاسی در ذهن خواننده بحث ایجاد نموده و در پی آن نظام حقوقی کشورمان و ارزیابی اخلاقی و نیز حقوق بشری آن را بازگو نماییم.

با توجه به قلت منابع مرتبط با مبحث مورد بررسی ما و نیز کمی تعداد قوانین مصوب در رابطه با باب حضانت و با التفات به ارتباط این پایان نامه به حوزه های فلسفه حقوق و تاثیر قوانین کشورمان از قوانین شرع نیاز به انجام چنین تحقیقی احساس می‌شود، هم چنین به جهت این که اکثر منابع دست اول راجع به این باب به زبان های خارجه بوده و بازگرداندن آن ها به فارسی نیازمند تلاشی دوجندان است و نیز این که راجع به مبحث حضانت صرف، فقط مباحثی آن هم غالباً به صورت پراکنده در کتب موجودند لذا گردآوری همه مباحث در ذیل یک پایان نامه ضروری به نظر می‌رسد آن هم با

توجه به این که در آن کتب و نوشته های پراکنده هر حقوقدان با لحاظ طرز تفکر خاص خود برداشت خویش را بیان نموده و نه از یک منظر واحد و نیز نه از جهت اخلاقی- حقوق بشری که ما به آن خواهیم پرداخت. در واقع در باب حضانت در کتب گوناگون به صورت پراکنده ارزیابی هایی از دیدگاههای مختلف صورت گرفته است و نیز در باب فلسفه اخلاق و نیز فلسفه اخلاق حق مدار و حقوق اخلاقی بنیادین بشر، اما تاکنون درجایی این دو موضوع را در یک پلان و مجموعه و به صورت تلفیق با هم بررسی ننموده اند.

همان طور که می دانیم، حقوق و اخلاق مکمل هم هستند و سلامت و رشد جامعه انسانی به چنین مکملی نیاز دارد و نیز فلسفه حقوق از جمله مباحثی است که در آن تلاش عقلانی صورت می گیرد. بحث ماهیت حقوقی مورد نظر و توصیف و ارزیابی آن و این ها همه در جهت بهبود هم تفکرات حقوقی موجود و هم نگرش به مباحث حقوقی است و هم چنین اخلاق در این تحقیق برای ارزیابی و نقادی به کار برده شده تا بدین وسیله یعنی ارزیابی اخلاقی- حقوق بشری به تبیین قوانین باب حضانت پرداخته شده از منظر خویش بلکه از منظر اخلاقی و حقوق بشری مشاهده نموده و دست آخر راه حل هایی را وجوب به مکانات فقهی و حقوقی مان بیابیم و لذا همان طور که خواهیم دید در رابطه با موضوع این تحقیق قوانین بیان نامه ای مستقل صورت نگرفته و در واقع انتخاب این موضوع و بررسی جوانب آن امری و اقدامی بدیع می باشد و نیاز به انجام چنین تحقیقی احساس می شود.

در تحقیق حاضر در فصل آغازین به ارائه تحلیل مفهومی و ماهیت حقوقی این نهاد یعنی، نهاد حضانت پرداخته و پس از ارائه تعاریفی از کودک و حضانت به بیان مباحثی در باب تحلیل این نهاد یعنی، انواع حضانت و شرایط سلب و اسقاط حضانت پرداخته و همین طور مراحل مختلف حضانت و اجرت آن و مدت و پایان مدت حضانت را مورد ارزیابی قرار می دهیم و نیز در باب بیان ماهیت این نهاد به این امر پرداخته که آیا حضانت حق است یا حکم؟ و این که حضانت می تواند ماهیتی تلفیقی از حق و حکم داشته باشد. در فصل نهایی پایان نامه حاضر نیز که مبحث حقوق و تکالیف اختصاص دارد ابتدا در گفتار اول به بیان حقوق و تکالیف کودک در قبال شخص عهده دار سرپرستی و نیز شخص غیرعهده دار و به عبارتی دارنده حق ملاقات پرداخته و در گفتار بعد به بررسی حقوق و تکالیف شخص عهده دار حضانت کودک یعنی حاضن وی پرداخته و در گفتار نهایی به ارزیابی حقوق و تکالیف شخص غیر دارنده حضانت و به عبارتی شخص غیر حاضن می پردازیم. در این تحقیق نگارنده از روش مطالعه منابع و کتب و پایان نامه ها و نیز مقالات و جستجو در اینترنت و یا به عبارت واضح تر از روش کتابخانه ای استفاده کرده است. امید است که تحقیق پیشرو زمینه ای باشد برای تحقیقات آتی و بیشتر در این زمینه و راهگشایی باشد برای رفع نقایص و ابهامات موجود در قوانین کشور ایران.